

ผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อการรับรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนอาชีวศึกษา
ในกรุงเทพมหานคร

ชนนันทน์ วรรณศิริรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
สาขาวิชาเอกสุขภาพศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อการรับรู้ด้านสุขภาพของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร
EFFECT OF CIGARETTE LABELLING ON HEALTH PERCEPTION AMONG VOCATIONAL
STUDENTS IN BANGKOK, THAILAND

ชนนันทน์ วรรณศิริโรรัตน์ 4936394 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ลักษณ์า เต็มศิริกุลชัย ปร.ค., มณฑา เก่งการพานิช ปร.ค.,
ธราดล เก่งการพานิช พบ.ม.

บทคัดย่อ

เพื่อศึกษาผลของฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อการรับรู้ด้านสุขภาพ ความคิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของ
บุหรี่ และความตั้งใจในการสูบบุหรี่ของนักเรียนอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 480 คน
คัดเลือกโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Independent t-test และ one way ANOVA (F- test)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอัตราการสูบบุหรี่ร้อยละ 30.6 เพศหญิงมีการรับรู้ความรุนแรงและโอกาส
เสี่ยงต่ออันตรายจากการสูบบุหรี่จากการเห็นภาพคำเตือนและข้อความแสดงข้อควรพิชและสารก่อมะเร็งในควันบุหรี่
สูงกว่าเพศชาย (เพศหญิงมีการรับรู้ความรุนแรงจากการเห็นภาพคำเตือนและข้อความ 8.03 และ 6.88 คะแนน ตามลำดับ
การรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการเห็นภาพคำเตือนและข้อความ 5.81 และ 7.39 คะแนนตามลำดับ) โดยการรับรู้ความรุนแรง
จากการเห็นภาพคำเตือนและการรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการเห็นข้อความมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มที่
สูบบุหรี่มีการรับรู้ความรุนแรงและโอกาสเสี่ยงจากการเห็นภาพคำเตือนและข้อความต่ำกว่ากลุ่มอื่น (การรับรู้ความ
รุนแรงจากการเห็นภาพและข้อความ 6.87 และ 6.14 คะแนนตามลำดับ การรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการเห็นภาพและ
ข้อความ 5.64 และ 6.91 คะแนนตามลำดับ) โดยการรับรู้ความรุนแรงจากการเห็นภาพคำเตือนและข้อความมีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มที่ไม่เคยเห็นมีการรับรู้ความรุนแรงจากการเห็นภาพคำเตือนสูงกว่ากลุ่มที่เคย
เห็นและมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (8.63 คะแนน) กลุ่มที่ตั้งใจเลิกสูบบุหรี่มีการรับรู้ความรุนแรงและ
โอกาสเสี่ยงจากการเห็นภาพคำเตือนและข้อความสูงกว่ากลุ่มที่ตั้งใจไม่เลิกสูบ (กลุ่มที่ตั้งใจเลิกสูบบุหรี่มีการรับรู้ความ
รุนแรงจากการเห็นภาพคำเตือนและข้อความ 7.12 และ 6.71 คะแนนตามลำดับ การรับรู้โอกาสเสี่ยงจากการเห็นภาพคำ
เตือนและข้อความ 6.01 และ 7.03 คะแนนตามลำดับ) โดยการรับรู้ความรุนแรงและโอกาสเสี่ยงจากการเห็นภาพคำเตือน
และการรับรู้ความรุนแรงจากการเห็นข้อความมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คำเตือนบนซองบุหรี่ทำให้
กลุ่มตัวอย่างไม่ยอมพกพาและไม่อยากซื้อบุหรี่ ข้อเสนอแนะคือให้มีภาพคำเตือนบนซองบุหรี่ต่อไปและบังคับใช้กับ
ซองบุหรี่ยุคใหม่ด้วย ให้ใช้ภาพที่เฉพาะเจาะจงต่อกลุ่มเยาวชน เน้นภาพที่น่ากลัว สื่อความหมายชัดเจน และรณรงค์
ภาพดังกล่าวผ่านสื่อเพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนริเริ่มสูบบุหรี่ด้วย

คำสำคัญ : ฉลากคำเตือนบนซองบุหรี่ / การรับรู้ความรุนแรงและโอกาสเสี่ยง / นักเรียนอาชีวศึกษา

EFFECT OF CIGARETTE LABELLING ON HEALTH PERCEPTION AMONG VOCATIONAL STUDENTS IN BANGKOK, THAILAND

TANANAN VANSIRORUT 4936394 PHPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIORAL SCIENCES

THESIS ADVISORY COMMITTEE : LAKKHANA TERMSIRIKULCHAI, Ph.D., MONDHA KENGGANPANICH, Ph.D., THARADOL KENGGANPANICH, M.A.,

ABSTRACT

The research aimed at studying the effect of cigarette labeling on health perception, opinions toward the images on cigarette packets, and the intention to smoke among vocational education students in Bangkok, Thailand. The sample consisted of 480 students who were selected using a multi-stage sampling method. The respondents were classified into the groups of smokers, non-smokers or ex-smokers. Data analysis was done by computing percentage, arithmetic mean, and standard deviation as well as using an independent t-test and one-way ANOVA (F-test).

The research findings revealed that the percentage of the sample who smoked was 30.6. Higher levels of perceived severity and susceptibility to adverse effects from smoking through the viewing of cigarette labels were found in females as compared to males. The group of smokers was found to have a lower perceived severity and perceived susceptibility than the other groups (perceived severity from seeing warning labels and narrations were 6.87 and 6.14, respectively and perceived susceptibility from seeing warning labels and narrations were 5.64 and 6.91, respectively). A statistically significant difference of perceived severity from seeing warning pictures and narrations was found among all groups. Respondents who had never seen warning labels had a significantly increased perceived severity than those who had seen them before (with a score of 8.63). Respondents who had an intention to stop smoking were found to have a higher level of perceived severity and perceived susceptibility than those who had no intention to quit. The mean score of perceived severity from smokers with an intention to stop smoking and no intention to stop smoking were 7.12 and 6.71, respectively; and a perceived susceptibility of 6.01 and 7.03, respectively. A statistically significant difference was found between perceived severity and perceived susceptibility from seeing warning pictures and perceived severity from seeing narrations. Warning labels on cigarette packets made all respondents want to neither take cigarettes with them nor to buy cigarettes.

The recommendations from this study are that warning pictures should continue to be printed on cigarette packets and this regulation should be also applied to packages of loose tobacco. Pictures used should be specifically aimed at adolescents with an appeal to fear and clearly communicated. Campaign activities of warning pictures should be conducted through various forms of media with the aim of preventing adolescents from starting to smoke.

KEY WORDS : CIGARETTE LABELLING / PERCEIVED SEVERITY AND
SUSCEPTIBILITY / VOCATIONAL EDUCATION STUDENTS

187 pages.